

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VI. - Štev. 41

Gorica - 14. oktobra 1954 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Po podpisu tržaškega sporazuma

Veliko slavošpevov in raznih čestitk je bilo izrečenih ob priliki tako zvane »začasne« rešitve tržaškega vprašanja in vendar ni ta rešitev zadovoljila ne Italijanov ne Jugoslovancev, najmanj pa je zadovoljila tržaško prebivalstvo samo. Ni zadovoljila Italijanov, ker se zavedajo, da so se kljub »začasnosti« sporazuma odrekli za vedno con B ter prepustili svoje rojake tujemu in povrhu še komunističnemu režimu. Poleg tega se zdijo italijanskim nacionalističnim krogom pravice, ki jih je rimska vlada zagotovila slovenski manjšini v Trstu in okolici, preširokogrudne. Ti krogi bi namreč radi nadaljevali svojo dosedanjo raznarodovalno politiko do slovenske manjšine in zato jim nikakor ne gre v račun, da se bodo morali od sedaj naprej vsaj uradno držati sklenjenega sporazuma.

Pa tudi Jugoslovani se ne morejo veseliti sklenjenega sporazuma. Jugoslavija se je odpovedala s tem dejansko, čeravno ne formalno, svojim pravicam do Trsta, zaradi katerega je vrgla lansko leto baje sto tisoč mož na svoje zahodne meje ter grozila, da bo vkorakala v Trst, kakor hitro bi italijanske čete stopile na tržaško ozemlje. Kako malo so Jugoslovani navdušeni za sedanjo rešitev tržaškega vprašanja, se razvidi iz dejstva, da ni bilo nikjer kakih spontanih manifestacij in nobenega navdušenja.

Najmanj pa so se razveselili tržaškega sporazuma prebivalci tržaškega ozemlja, ki so bili po večini za samostojnost in nedeljivost obeh con tržaškega ozemlja. Italijanski krogi sami priznavajo, da se je gibanje za samostojnost Trsta vedno bolj širilo ter pridobivalo na pristaših ter da je bil skrajni čas, da je prišlo do podpisa sedanjega sporazuma. In to je bil vzrok, da so nekateri italijanski krogi naravnost pritiskali na rimsko vlado, naj sklene sporazum, dokler bi se tržaško javno mnenje ne opredelilo popolnoma za samostojnost tržaškega ozemlja.

Tržaško vprašanje je torej začasno rešeno in državniki so si izmenjali običajne čestitke k uspehom, ki so jih s to rešitvijo dosegli. Poudarili so važnost, ki jo bo imela rešitev tržaškega vprašanja za zboljšanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo kakor tudi za utrditev zapadne obrambe na tem področju Evrope. Vse to odgovarja resnici, kajti sedanji sporazum bo gotovo pripomogel do zboljšanja italijansko-jugoslovanskih odnosov ter prispeval s tem k splošnemu miru, toda vse to bi se dalo v veliko večji meri doseči, ako bi se bili Italija in Jugoslavija sporazumeli ter privolili v uresničitev Samostojnega tržaškega ozemlja. S tem bi bile zadovoljile želje večine tržaškega prebivalstva ter se enkrat za vedno odpovedale svojim nadaljnjim nacionalističnim težnjam. S sedanjo »začasno« rešitvijo pa je ostal ravno zadnji problem nerešen in zato je velika nevarnost, da bodo narodnostni boji na tem ozemlju v bodočnosti še huje vzplameli.

Odločitev glede Trsta in njegovega ozemlja je torej padla in mi je pri najboljši volji ne moremo spremeniti; a tudi odobrili je ne moremo, ker bi postali sicer sami sebi nezvesti. Zahtevali smo Samostojno tržaško ozemlje do zadnjega, ker smo bili prepričani, da bi ta rešitev najbolje odgovarjala narodnostnim in gospodarskim potrebam tega ozemlja in tudi trajnemu miru med Italijo in Jugoslavijo. In tega prepričanja smo še danes in z nami se stri-

njajo demokratični Slovenci doma in v tujini. Francoski ministrski predsednik Mendes France je rekel nedavno tega o evropski skupnosti, da je to sicer lepa ideja, a da ni še dovolj zrela. Morda sodijo tako nekateri tudi o Samostojnem tržaškem ozemlju. Mi smo pa mnenja, da ljudje, ki so ti dve ideji zavrgli, niso pokazali prevelike zrelosti.

Kljub svojemu odklonilnemu stališču napram sedanji začasni rešitvi tržaškega vprašanja, moramo priznati, da je sporazum glede manjšinskih pravic sam na sebi precej dober. Uspeh tega sporazuma pa je odvisen predvsem od tega, kako ga bodo italijanske in jugoslovanske oblasti izvajale. In upravičeno se bojimo, da ga ne bodo izvajale tako, kakor bi bilo treba. Že prva poteza, ki jo je napravila rimska vlada s tem, da je poslala bivšega goriškega prefekta dr. Palamaro kot visokega komisarja v Trst, je bila po našem mnenju zgrešena. Dr. Palamaro je morda izvrsten uradnik in

morda prihaja z najboljšimi nameni v Trst, toda njegovo štiriletno prefektovanje v Gorici ga nikakor ne priporoča. Gospod Palamaro ni kazal za časa svojega prefektovanja v Gorici posebnega smisla za narodne pravice goriških Slovencev. Za časa njegovega službovanja je bilo okoli 150 otrok optantov izključenih iz slovenskih šol in on je bil, ki se je baje izrazil, da ne bo noben slovenski duhovnik-optant, dokler bo on za prefekta v Gorici, dobil italijanskega državljanstva. Njegovega stališča se drži tudi njegov naslednik, prefekt Zerbi, in tako smo priča neverjetnemu in nad vse žalostnemu dejstvu, da slovenski katoliški duhovniki, ki so vsa svoja leta služili v Italiji, ne morejo v katoliški državi, ki jo vodi katoliška stranka, priti do državljanstva iz enostavnega razloga, ker so Slovenci.

Ako bodo italijanske in jugoslovanske oblasti postopale na tržaškem ozemlju s svojimi manjšinami na podoben način, potem je v resnici škoda črnila in papirja, ki so ga porabili v Londonu za podpis tržaškega sporazuma.

udarniško delo, davke so mu nalagali iz dneva v dan večje. Bil je brez denarja, brez obleke, dostikrat brez strehe in še povsod preziran, brez veljave, brez besede. V takem položaju kmetje tudi če so hoteli, niso mogli obdelovati zemljo, kot je bilo treba. Hektarski donos je ostal nizek, med najnižjimi v Evropi.

Prišel je čas, da so tudi v Beogradu razumeli, da tako ne more naprej. Začeli so z nekoliko spremenjeno kmetijsko politiko. Ne silijo več v zadrage, kmetom so dovolili razne kredite za izboljšavo kmetije in gospodarstva. Sedaj pišejo, da hočejo dvigniti hektarski donos z umetnimi gnojili in z namakanjem, oziroma z izsuševanjem močvirij. Začeli so z veliko kampanjo za uporabo umetnih gnojil, verjetno zato, ker so videli, da jih v zapadni Evropi uporabljajo ter imajo pri tem silno visoke hektarske donose.

Bo to pomagalo jugoslovanskemu kmetijstvu? Močno dvomimo, zakaj vsi ti ukrepi gredo mimo glavnega vzroka, ki je kriv krize jugoslov. kmetijstva, in to je prisilna socializacija, ki jo komunistični režim izvaja. To je glavni vzrok, da kmetijstvo propada in da zemlja ne rodi. Ta pojav je namreč skupen vsem komunističnim državam. Povsod vlada velika kmetijska kriza, ki je v satelitskih državah še bolj očitna nego v Jugoslaviji, zato ker oni nimajo Amerike, da bi jim pomagala iz zagate. Smešno je govoriti o rabi umetnih gnojil v državi, kjer v mnogih predelih še traktorjev skoraj ne poznajo, kjer kmetijskih šol skoraj ni, kjer je obdelovanje zemlje še vedno na zelo primitivni stopnji. Obljubljeni kmetu kredite, če kmet ne more razpolagati s svojimi pridelki, če se vodi taka politika cen, da je kmet vedno na slabšem v primeri z industrijo, če se pri tem skuša na vsak način odvzeti kmetu vsak zaslužek s pomočjo neprimerno visokih davkov, je prav tako smešno.

Zaradi tega bo jugoslov. kmetijstvo še nadalje ostalo pastorka jugoslovanske gospodarske politike in zato bodo tudi pridelki vedno nizki in pomanjkanja na deželi veliko. Gotovo je to tudi prav komunističnim mogotcem, ker se hoje kmeta, ki bi bil sit in dobro oblečen.

Nove sovjetske spletke

Podpis londonskega sporazuma o oborožitvi Nemčije in njeni vključitvi v bruseljski in atlantski pakt pomeni za Sovjetsko zvezo in njene prijatelje hud politični poraz. Toda Sovjeti so trdoživji ter se ne vdao zlepa, posebno sedaj se ne mislijo vdati, ko je končna usoda londonskega sporazuma še neznana, ko ni namreč še popolnoma gotovo, kakšno stališče bo zavzela francoska narodna zbornica napram londonskemu sporazumu. Na splošno vlada mnenje, da bo francoska zbornica potrdila londonski sporazum, a presenečenja niso povsem izključena.

Sovjetska zveza se dobro zaveda, da londonskemu sporazumu še ni zagotovljeno življenje in zato poskuša z novimi spletkami in z običajnimi obljubami vplivati na francosko narodno in seveda tudi na nemško zvezno zbornico. V sredo preteklega tedna, na predvečer, ko je Mendes France nameraval podati v francoski zbornici poročilo o londonskem sporazumu in ko se je vršila v nemškem parlamentu debata o istem vprašanju, je imel sovjetski zunanji minister Molotov v vzhodnem Berlinu govor, ki ni imel drugega namena kot napraviti nekaj zmede med francoskimi in nemškimi po-

slanci ter prepričati, ako bi bilo mogoče, potrditev londonskega sporazuma.

Molotov je prinesel združitev Nemčije zopet na dan ter poudaril, da je Sovjetska zveza mnenja, da so za združitev Nemčije potrebne svobodne volitve in da so dane možnosti, da bi prišlo v tem vprašanju do kakega sporazuma, posebno ako bi se postavili na stališče, da se mora združitev Nemčije izvršiti na mirnoljubljen in demokratičen način.

Molotov je omenil nadalje, da ni bilo mogoče doseči o tem vprašanju na berlinski konferenci nobenega sporazuma, a da je sedaj po zavrnitvi evropske obrambne skupnosti možno približati stališča vseh štirih velesil. Sovjetska zveza, je dejal Molotov, je pripravljena razpravljati o predlogih velesil, ki so se udeležile berlinske konference, kakor tudi o vprašanju svobodnih volitev po vsej Nemčiji. Jasno pa je, je pristanil Molotov, da Sovjetska zveza ne zavrača samo evropske obrambne skupnosti, ampak tudi vsak načrt, ki zasleduje isti namen, iz česar sledi, da je poskus oborožiti Zapadno Nemčijo nezdržljiv z njeno združitvijo. Zato predlaga Sovjetska zveza Združenim državam, Veliki

Britaniji in Franciji sklenitev sporazuma o umaknitvi zasedbenih čet iz Vzhodne in Zapadne Nemčije ter takojšnjo rešitev tega vprašanja.

Besede sovjetskega zunanjega ministra in njegove ponudbe o združitvi Nemčije je sprejel zapadni svet kot običajno propagandno potezo Sovjetske zveze, ki ima namen, prinesiti nekaj zmede med zapadne velesile ter vplivati na zadržanje francoskega in nemškega parlamenta glede londonskega sporazuma. Toda vse kaže, da so naletele sovjetske ponudbe na gluha ušesa. Zapadni svet pozna predobro sovjetske metode in ve, koliko je mogoče dati na sovjetska zagotovila o svobodnih volitvah. Tako je nemška zbornica klub sovjetskim obljubam in klub Ollenhauerjevi opoziciji potrdila dosedanjo politiko kanclerja Adenauerja. Ollenhauer, kateremu je združitev Nemčije bolj pri srcu kot njena neodvisnost, je na zasedanju zvezne zbornice navedel za svoje stališče nov argument. Skliceval se je na to, da se je nevarnost kakega oboroženega konflikta zmanjšala in da se zaradi tega kaže oborožitev Nemčije v čisto drugi luči. Oborožitev Nemčije bi po Ollenhauerjevem mnenju le ovirala združitev obeh Nemčij, toda zvezna zbornica se ni pustila zapeljati od Ollenhauerjevih dokazovanj ter je izrazila Adenauerju in njegovi politiki svoje polno zaupanje.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Božji mlini

Nedavno so poročali časopisi, da je bil obsojen na dosmrtno ječo Gabor Peter, bivši načelnik madžarske tajne policije. Od komunističnih funkcionarjev, ki so bili v neposredni zvezi z aretacijo kardinala, je bil Peter zadnji živ ali na svobodi.

Peter je bil tisti, ki je izdal ukaz policijskemu vođu, kateri je aretirati kardinala na njegovem domu v Esztergonu. Leta 1953 je Gabor izginil. Zdaj so objavili, da je bil na tajni sodni razpravi obsojen na dosmrtno ječo.

Kardinal Mindszenty je bil obsojen na dosmrtno ječo 8. februarja 1949. Razprava se je začela šele po običajni sovražni kampanji proti kardinalu in potem, ko so ga z raznimi kemikalijami ozmečali. V času razprave je bil kardinal samo še neboljšen človeški avtomat, z v praznino bulječimi očmi. Kardinal je še vedno jetnik, ni pa znano v kateri jetnišnici. Prepeljujejo ga na skrivaj iz enega zapora v drugega. Zdaj je vseh 16 mož, ki so ga mučili in sodelovali na sodni razpravi — med njimi sodnik, tožilec in ječar — mrtvih ali so pa sami v zaporu.

O kardinalu samem pa pravijo, da bo verjetno izpuščen na svobodo.

Begunci beže pred komunisti

V dveh tednih je ameriško brodogradništvo evakuiralo nad 50.000 Vietnamcev iz severnih predelov proti jugu. To resilno dejanje je eno najmočnejših, kar jih pozna zgodovina.

Z zadnjo skupino ujetnikov, ki so jih izročile v zameno vietnamske komunistične sile, sta prispela v Hanoi tudi dva katoliška duhovnika in en protestantski pastor. Duhovniki so vložili pri komunističnih oblasteh formalni protest, ker jim je bilo v času njihovega ujetništva onemogočeno izvrševati svoj duhovniški poklic. Bili so ločeni od drugih in zaprti v celici. Duhovniki so se sklicevali na odredbo ženevske konvencije iz l. 1949, po kateri se je v vojaških kaplani ne sme postopati enako kot z vsemi drugimi ujetniki, marveč jih je treba pustiti svobodne, da morejo izvršiti svojo lastno duhovniško nalogo med vojaki.

Devetnajsta ned. po binkošnih

Tisti čas je Jezus povedal to priliko: »Nebeško kraljestvo je podobno kralju, ki je napravil svatbo svojemu sinu. In poslal je svoje služabnike, klicat povabljeni na svatbo, pa niso hoteli priti. Poslal je spet druge služabnike z naročilom: 'Povejte povabljenim: Glejte, svoj obed sem pripravil; moji volji in pitana žival je zaklana in vse je pripravljeno; pridite na svatbo!' Ti pa se niso zmenili in so odšli: eden na svojo pristavo, drugi po svoji kupčiji, ostali pa so zgrabili njegove služabnike, jih zasramovali ter pobili. Ko je kralj to zvedel, se je razrdil, poslal svoje vojake, pokončal one ubijalce in njih mesto požgal. Potem reče svojim služabnikom: 'Svatba je pripravljena, a povabljeni je niso bili vredni. Pojdite torej na razpotja in povabite na svatbo, katerekoli najdete.' In njegovi služabniki so šli na pota in zbrali vse, katere so našli, hudobne in dobre, in svatovska dvorana se je napolnila z gosti. Ko je pa prišel kralj goste pogledat, je videl tam človeka, ki ni imel svatovskega oblačila. Rekel mu je: 'Priatelj, kako si prišel semkaj, ko nimaš svatovskega oblačila?' On pa je molčal. Tedaj je kralj velel strežnikom: 'Zvežite mu noge in roke in ga vrzite ven v temo; tam bo jok in škripanje z zobmi. Zakaj mnogo je poklicanih, ali malo izvoljenih.'« (Mt 22, 1-14).

SVATOVSKO OBLAČILO

Se pri delu imamo radi snažno obleko, kaj šele, če smo povabljeni na slovesnost. Povabilu se celó ne odzove, kdor nima primerne obleke, noče žaliti gospodarja.

Na Jutrovem je bila navada, dati povabljenim na svatbo lepo svatovsko oblačilo. Napačno bi ravnal in žalil gostitelja, kdor bi bil sprejel

obleko, jo prodal in prišel na svatbo v zamazani.

Tak prizor nam riše Jezus v današnji priliki.

Zakaj ga podaja? Ker nas vabi tudi on.

Najprvo nas kliče k angelski pojedini. Tu se nam daje v dušno hrano. Da nas ne zavrne, to je, da nas hrani z veličavno, moramo imeti svatovsko oblačilo, posvečujočo milost. Kdor si je svest smrtnega greha, greši smrtno, če zaužije sv. hostijo. Sme pa pristopiti, kdor je vreden, če dvomi, ali je omadeževan s smrtnim grehom. Tak naj poprej obudi popolno kesanje; Jezus je dober in ga sprejme.

Nadalje nas vabi v nebesa. Vanje stopimo le, če smo v posvečujoči milosti, ko umrjemo. Saj je Jezus prišel zato na svet, da nam je odprl nebesa, ki jih je nam vsem zaprl Adamov greh. Če kdo sam omadežuje dušo s smrtnim grehom in umrje v njem, si zapre nebesa; kriv je sam.

Pa zakaj je potrebna taka svatovska obleka za sv. obhajilo in za vstop v nebeško kraljestvo?

Zato, ker je vse to v kraljestvu milosti. Sv. obhajilo je nadnaravna hrana, zato moramo biti nadnaravno živi. Nebesa so v nadnaravi, zato moramo biti zanj nadnaravno živi; tudi mrtvi po telesu ne morejo živeti na zemlji, denemo jih v grob; nadnaravno mrtve pahne Bog v pekel. — Na pojedino pridejo prijatelji ne sovražniki. Tudi v nebesih ni sovražnikov, so si vsi prijatelji. Kdor je v smrtnem grehu, je sovražnik Bogu. Torej?!

Prosimo Devico Marijo, ki je srednica vseh milosti, naj nam pomaga ohranjati posvečujočo milost, svatovsko oblačilo, da bomo mogli pogosto uživati božjo hrano in da bomo našli odprta nebeška vrata, ko nas Bog pokliče na nebeško pojedino!

CUDEN SLUČAJ

V cerkvi sv. Kanizija v Nimegi na Holandskem je jezuitski pater Pier Bakker daroval novo mašo, asistiral sta mu pa dva njegova rodna brata jezuita klerika. Istočasno pa je na bližnjem oltarju daroval sv. mašo oče vseh treh, ki je nedavno prejel Rimu sveto mašniško posvečenje.

TUDI SOVJETSKI MORNARJI SO SE VERNI

V periodičnem časopisu »Krasnaja Zvezda«, ki je uradno glasilo sovjetske mornarice, je izšel članek, v katerem člankar silovito kritizira tiste mornarje, ki v svojem prostem času v velikem številu obiskujejo cerkve. Člankar poudarja dalje, da

Nova cerkev na Pesku

Kake štiri kilometre od Bazovice, v prijazni kotlini v bližini ceste, ki pelje čez mejni prehod na Pesku proti Hrpeljam in Reki, leži vasica Gročana. Njeno ime je navezano na starodavno župnijo, h kateri sta spadali samostojni kaplaniji Lokev (od leta 1947 samostojna župnija) in Draga, ki leži v kotlini nižje od Peska. Leta 1947 je mirovna pogodba neizprosno potegnila mejo čez to župnijo in jo razkosala. Gročana je ostala v coni A, a župna cerkev takoj na meji v Jugoslaviji. Stari g. župnik se je preselil v Lokev, Sveti Tomaž je na gročanskem vrhu ostal sam in Gročana je ostala brez cerkve.

Draga je po razmejitvi postala zelo važna, ker ima obsejno postajo s svojo lastno železnico, ki jo veže s Trstom. A kljub temu je njena cerkev svetega Elije ostala v coni B prav blizu državne meje z Jugoslavijo. Tudi ta cerkev je bila za vernike nedostopna, tudi za tistih par družin iz Botača v dolini Glinjšice.

Omembe vredno je dejstvo, da so bili ljudje iz teh vasi zelo navezani na svoji cerkvi in so tudi kaj radi zahajali k

se mnogi mornarji baltijskega brodograjskega vedno zanimajo za nekatere probleme, na primer o izvoru življenja na zemlji in se nagibajo k verovanju v obstoj nekega Boga in neke vere, kar je — tako navaja člankar — absolutno nezdružljivo s socialistično stvarnostjo, še več, je v popolnem nasprotju z njo.

VELIK MARIJANSKI SHOD V WASHINGTONU

Dne 24. oktobra bo v Washingtonu v parku pred Washingtonovim spomenikom velik marijanski shod, ki se ga bodo udeležili tisoči katolikov iz ameriške prestolnice. Slovesno mašo bo imel apostolski delegat nadškof Hamlet Cieognani, pridigal pa bo škof Fulton Sheen.

Nova cerkev na Pesku

službi božji. Človek kar ni mogel razumeti, zakaj so tam odvezli cerkev.

Lansko leto so pa začeli zidati na Pesku novo cerkvico, ki naj bi služila vsem tem malim vasičam. Potreba je bila velika, ker je cerkev v Bazovici, h kateri so bili priključeni, zelo oddaljena. Po zanimanju g. župnika in predvsem po odločnem nastopu g. škofa so oblasti nakazale potreben denar.

V nedeljo je tržaški g. škof blagoslovil to cerkvico ob udeležbi številnih duhovnikov in vernikov iz domačih vasi in iz Trsta. Škoda, da je bila tako huda burja, ki je gotovo marsikomu onemogočila obisk te lepe in domače cerkvice, ki je zgrajena po načrtu g. Vilka Čekute. Vsi so takoj razumeli, zakaj je arhitekt napravil vrata cerkvi ob strani in zakaj je ena stran popolnoma brez oken.

Cerkev ni še končana, ker ji manjka še marsikaj. Ko bo dokončana, se bo obisk te oddaljene cerkvice gotovo splašal, ker je po zamisli in izvedbi nekaj edinstvenega.

Slovenci na marijanskem kongresu v Celovcu

V dneh 1.-3. oktobra t. l. je imela krška škofija — to je vsa Koroška — svoj marijanski kongres v proslavo Marijinega leta. Slučajno me je tiste dni zanesla pot v Celovec in bilo je v soboto dne 2. oktobra, ko sem se vozil z vlakom iz Beljaka proti Celovcu. Krasen sončen dan je bil in občudoval sem skozi okno bleščeče se Vrbsko jezero. Naenkrat mi je udarilo v uho slovensko govorjenje; navadno se namreč na tej progi ne sliši slovenskega govorjenja. Zato sem se radoveden ozrl in opazil sem več starih žensk in nekaj moških in otrok. Vprašal sem jih, kam gredo. Da gredo v Celovec, da ima vsa Koroška svoj marijanski kongres, so mi dejali.

Izstopili smo v Celovcu. Pred postajo je bilo polno ljudi, ki so prišli z drugimi vlaki in z avtobusi od vseh strani. Grupe so se formirale in odhajale proti središču mesta. Nekatere od teh so bile slovenske in tem je dajalo navodila nekaj mladih fantov, ki so nosili na rokavih trakove z dvojezičnim napisom: reditelj. Vse pa so urejevali uniformirani reditelji, ki sem jih videl tudi drugod po mestu, zlasti pa še okrog stolnice in na kongresnem prostoru; pozneje sem zvedel, da so bili to »kolpingovci«, to je člani katoliške organizacije, ki jo je ustanovil Kolping in ki ima svoje domove po raznih mestih Avstrije.

PRIPRAVA NA KONGRES

Ker me je zanimal urnik prireditve, sem hitro prečital enega izmed lepakov: skoraj nisem verjel očem — res, da so bili pisani v nemščini, toda tam je bilo zapisano tudi sledeče: za slovenske vernike, udeležence kongresa, so posebne prireditve in program.

Računajoč, da bom zvedel kaj bolj na-

ke in na cerkvenem področju imajo koroški Slovenci pravice, ki jim po božjem in naravnem pravu pripadajo.

Višek slovenskega programa tega dne pa je bila slavnostna marijanska akademija v koncertni dvorani (Koncerthalle) v Celovcu. Velika, lepa in reprezentativna dvorana je bila dana Slovincem na razpolago in to ne za eno prireditev, pač pa kar za dve in še celo za tretjo naslednji dan popoldne. V Gorici pa Slovenci niti za verske prireditve ne dobimo primerne dvorane na razpolago, ne privatne ne javne, ne od laikov ne od cerkvenih redov. Resnici na ljubo je treba sicer povedati, da bi cerkveni redovi in nekateri laiki radi dali dvorano, toda je neka strupena sovinstična klika kratkovidnih zasleplencev, ki jih strahuje! V Celovcu pa je politična oblast, ki ni v rokah katoliške stranke, kot je v Gorici Democrazia Cristiana, pač pa v rokah socialistične stranke, dovolila najlepšo dvorano na razpolago.

SLOVESNA AKADEMIJA

Spored akademije je obsegal sledeče točke: preludij na orglah, pozdrav, mladinska zborna deklamacija, nastop združenih pevskih zborov, misterij »Brezmadežna«. Pozdravni govor je imel dr. Vinko Zwitter. Združene pevске zbornice je vodil č. g. dr. Mihelič, ki je znan in priznan pevovodja in pod njegovo večjo roko so pevke in pevci lepo zapeli Ave Marijo (Mlinar-Cigale) in Večerni zvon (Kimovec).

Zlasti dovršeno pa je bil podan misterij Brezmadežna (spisal msgr. Gregorec, uglasbila Vodopivec-Filej), ki ga je režiral č. g. Zaletel, ves ritmični (rajanje) in koreografski del pa je nastudirala gđ. učiteljica Goršičeva. Videl sem že precej slšnih prireditev, zato morem reči, da niti na Tržaškem ali na Goriškem bi ne mogli napraviti boljše; in s to prireditvijo so Slovenci nadkrilili svoje sovornike nemškega jezika.

Vsi tisti, ki so vodili (med katerimi je bila poleg že imenovanih tudi gospa Inzkova) in tisti, ki so nastopili, so vložili vse, in tako so eni s svojo sposobnostjo, vsi pa s svojo požrtvovalnostjo in uživitvijo v stvar pripomogli do tako lepega uspeha. Nič ni bilo pretiranega, nič izumetničenega, vse se je skladalo, vse se je zlivalo v dovršeno celoto, in prelivanje barv, luči reflektorjev je dalo vsej stvari še večji efekt. Čudim se, kako so preprosta dekleta, ki so nastopala kot angeli, mogle tako enotno in ljubko izvajati različne ritmične gibe. Dobra je bila tudi organizacija: skoraj sami preprosti fantje so bili reditelji in vendar so pod vodstvom č. g. Cesna odlično vršili svojo nalogo.

Prireditvi je prisostvoval sam prevzvišeni škof in še drugi cerkveni in laični predstavniki in oddličniki, Nemci in Slovenci. Videl sem, kako je škof z zanimanjem sledil zlasti misteriju. Enako je bil ves zatopljen v izvajanje ravnatelj celovškega učiteljskega, ki ga omenjam, ker ga mnogi izmed Gorčanov in Tržačanov poznajo, ker je že dvakrat spremljal slovenske učiteljske — svoje dijake — na izletu na Tržaško.

Dvorana ima nekaj čez 650 sedežev in ker stojišča niso dovoljena (s stojišči vred bi šlo v dvorano čez 1000 ljudi), je razumljivo, da sta bili dve predstavi premalo za vse Slovence kongresnike. Ljudje so jokali, ker niso imeli vstopnic in niso mogli niti ne k drugi predstavi, ki je bila kot stanovsko zborovanje za moše in žene. Zato se je prireditveni odbor obrnil na upravno dvorano, da bi jo dobili še za naslednji dan na razpolago. In prošnji je bilo ugodeno!

RAZSTAVA KATOLISKEGA TISKA

V okviru kongresa je bila tudi razstava katoliškega tiska in kulturnega udejstvovanja. Nekateri redovi in bratovštine so prikazali svoje kulturno udejstvovanje: razstavili so knjige, slike, statistike, grafiko itd. Ko sem vstopil v paviljon, skoraj nisem mogel verjeti očem: prav nasproti glavnega vhoda je kraljevala slika škofa Slomška. Stopil sem bliže, bil je oddelek Mohorjeve družbe. Med tolikimi nemškimi oddelki je imela dostojen prostor tudi slovenska Mohorjeva družba, ki je vsem obiskovalcem pričala o svojem verskem in kulturnem poslanstvu; nabožne in posvetne knjige so se vrstile ena ob drugi in zgovorno potrjevale, kar je bilo napisano na steni, da znaša skupna naklada knjig samo od leta 1948 dalje že 210.000 izvodov. V istem paviljonu je bil še en slovenski oddelek; kongregacija šolskih sester III. reda sv. Franciška je v slikah in raznih izdelkih prikazovala udejstvovanje svoje gospodinske šole v St. Rupertu.

Ko sem zvečer v soboto odhajal iz Celovca, sem še videl, kako so se slovenski verniki zbirali na kongresnem prostoru skupaj z nemškimi verniki za veliko nočno procesijo.

Sedmi letni shod kat. organizacij v Trstu

»Duhovska zveza« v Trstu napoveduje VII. letni shod vseh naših organizacij na Tržaškem. Vršil se bo na misijonsko nedeljo 24. oktobra v Trstu. Cerkevni del bo na Montuzzi, kulturni del v Avditoriju. Slovenska prosveta bo nastopila z našo domačo najlepšo misijonsko igro:

KRST PRI SAVICI

Vstopnice za igro dobite od sobote 16. okt. naprej pri vseh gg. duhovnikih in v trgovini Lupša.

Sedem let že obhajamo skupne jesenske shode vseh naših organizacij. Prva tri leta smo jih imeli v Dolini, sedaj pa vedno v Trstu. Vsakoletni velik uspeh nam je dokaz, kako so taki shodi koristni in potrebni.

Vabimo odbore vseh naših organizacij, naj obvestijo vse članstvo o tem skupnem shodu. Vse druge krajevne proslave naj se prenesejo na poznejši čas, da se lahko vsi organizirani katoličani udeležijo tega skupnega shoda. Podroben spored bomo objavili v prihodnji številki »Kat. glasac«. Začetek cerkvenega dela na Montuzzi ob 3,15 popoldne, začetek igre v dvorani Avditorija pa ob petih.

Vabi »DUHOVSKA ZVEZA«

Iz življenja Cerkve

KATOLISKE SOLE NA DUNAJU

Katoliške zasebne šole na Dunaju so tako natrpne, da ni mogoče v njih najti nobenega prostora. Zavodi, ki jih vodijo bratje krščanskih šol, bratje Marije in piaristi, so morali povečati razrede. Tako navzlic vsemu oviranju po dunajski socialistični vladi, ki ne prizna nobene podpore v korist zasebnim šolam, avstrijski narod dokazuje, da vedno bolj zaupa v vzgojno vrednost redovnikov. V dunajski nadškofiji obstoja danes 12 ljudskih katoliških šol, 22 srednjih in 9 višjih šol, razen tega so še zavodi za učitelje, otroške vrtarice, učiteljice za ročna dela, za učiteljice krojnih tečajev, trgovske šole za dekleta in ena socialna šola.

LEP NAPREDEK JAPONSKE CERKVE

Katoliška Cerkev doživlja na Japonskem v resnici pomemben napredek. Po zadnjih statističnih podatkih, ki se nanašajo na 15 cerkvenih okrožij, je trenutno 200.000 katoličanov; 15.000 več kot jih je bilo lansko leto in 30.000 več kot pred dvema letoma. Še pred 20 leti je bilo na Japonskem samo 1200 spreobrnjenj na leto. Največje katoliško središče na Japonskem je še vedno Nagasaki, ki je v enem letu doživelo 400 spreobrnjenj odraslih in 2700 krstov otrok.

ZBOROVANJE

DUHOVNIKOV-DELAJCEV

V Charetonu v Franciji se je te dni vršilo glavno zborovanje duhovnikov, ki so pridelnjeni k Mission de France. To zborovanje je bilo prvo po apostolski konstituciji, ki na novo ureja ustanovo duhovnikov-delavcev. Zborovanja se je udeležilo nad 350 duhovnikov. Vodil jih je liliški škof, kardinal Liénart. V Parizu pa je medtem msgr. Leclere, ki je eden izmed pomožnih škofov francoske prestolnice, podelil svete redove 12 bogoslovcev tega misijona, od katerih so trije prejeli red mašniškega posvečenja.

KATOLISKI TISK V AMERIKI

Po podatkih katoliškega tiskovnega direktorija imajo katoliški časopisi in magazini, ki izhajajo v Združenih državah, nad 20 milijonov naročnikov. Zdjaj izhaja v Združenih državah 20,701,000 izvodov 557 katoliških publikacij. To pomeni 16 publikacij in 1,800,000 naročnikov več kot lani.

V Kanadi pa izhaja 34 katoliških publikacij z naklado 1,192,000 izvodov, tako da torej izhaja v Severni Ameriki zdaj 591 katoliških publikacij v naklad: več kot 22 milijonov izvodov.

Važna vprašanja na sestanku SDZ v Gorici

V nedeljo popoldne 10. t. m. se je vršil na Placuti v Gorici sestanek, ki ga je sklicalo vodstvo Slovenske demokratske zveze v Italiji in katerega so se udeležili člani vodstva, občinski svetovaleci ter drugi zastopniki in povabljeni iz mesta in z dežele.

Na dnevnem redu je bilo pet točk: gospodarski položaj na Gorškem, zaščita slovenske manjšine, šolske zadeve, optanti, slučajnosti.

Gospodarstvo

Predsednik SDZ dr. Sfiligoj je v imenu vodstva pozdravil udeležence in podal obširno poročilo v zadevi prvih štirih vprašanj. Gospodarskega položaja na Gorškem ni moči uspešno in trajno rešiti, je povedal, kot samo v okviru posebne deželne avtonomije, ki nam mora nujno prinesiti vse tiste finančne ugodnosti, ki jih ostale štiri dežele s posebno avtonomijo že uživajo, to je Sicilija, Sardinija, Dolina Aosta in Tridentin-Podlajze.

Finančne ugodnosti pa bodo sledeče: devet desetih vseh davkov in taks, ki jih dežela sedaj plačuje vladi, bo ostalo v deželi in služilo potrebam dežele. Gre za milijarde lir, ki bodo prav gotovo pomogle odpraviti brezposelnost, finansirati razna obnovitvena dela nujnega in koristnega značaja in nove zgradbe in naprave ter pomagati kmetom, rokodelcem in obrtnikom. Poleg tega pa bo vlada nakazovala še posebne zneske za morebitne obnove in zgradbe splošnega značaja in koristi.

Slovenska demokratska zveza zavzema tudi stališče, da je treba uvesti obsejno trgovino s slovenskim zaledjem v krogu določenega pasu, v katerem bi prebivalstvo z ene in druge strani lahko prosto z osebnim izkaznikom krožilo in trgovalo. Tudi se zavzema za to, da bi gorško letališče in gorška severna postaja zadobili mednarodni prometni značaj ter da bi Jugoslavija zgradila progo Ajdovščina-Postojna. Na ta način bi mednarodni vlak Carigrad-Pariz-London lahko vozil skozi Gorico namesto skozi Trst. Progo z južne postaje v Gorici proti Ajdovščini in Jugoslaviji baje že pripravljajo za zapetno otvoritev prometa!

Naše in vse ostale podeželske občine potrebujejo vladne pomoči za kritje svojih računov. Vlada res pripravlja zadevni zakon, toda v okviru posebne deželne avtonomije bi občine bile take pomoči bolj gotove. Do sedaj krije vlada primanjkljaje samo mestnih občin, ki dosegajo ali presega 40.000 prebivalcev. Krivica je očitna!

Očitna pa je tudi krivica, da občina Sovodnje ne prejema nobenega prispevka od prostega pasu (zona franca), v katerem se nahaja; medtem ko nudi uprava tega pasu najmanj po 130 milijonov lir na leto gorški občini, ki ima mnogo prebivalstva onstran Soče izven prostega pasu.

Čudno in dokaj zagonetno se v tem oziru zdi zadržanje sovedenjskega občinskega odbora, ki kljub večkratni zahtevi naših svetovalec le noče zadeve jasno in dokončno pojasniti in razčistiti! Zato bo treba priti v tem oziru stvari na jasno!

Razne italijanske stranke in struje se protivijo uvedbi posebne deželne avtonomije in trmoglavo vztrajajo na stališču stalnega moledovanja pri vladi in stanja denarnih podpor od časa do časa. Na ta način zagovarjajo prosti pas (zona franca), ki nosi koristi samo majhni skupini veletrgovcev in industrijev, medtem ko prihrani vsak ostali prebivalec komaj kakih tisoč lir na leto. To je vse, kar mu prosti pas nudi, in to je res zelo malo, če pomislimo, da žrtvuje vlada najmanj eno

milijardo lir na leto z gorškim prostim pasom!

Od katere koli strani gospodarsko krizo na Gorškem gledamo in obravnavamo, ji ne najdemo drugačne pametne in radikalne rešitve kot samo v okviru posebne deželne avtonomije.

Seveda bi Jugoslavija, če ji je usoda zamejskih Slovencev pri srcu, morala nuditi našim ljudem prosto razpolago s premoženjem, ki ga tam imajo, da bi ga lahko prosto obdelovali in pridelke domov spravljali! To bi bilo hkrati človeško in zelo koristno!

Namesto tega pa se jugoslovanske oblasti teh premoženj polasčajo in zamejskim Slovincem pomagajo v propast. Pri dobri volji bi se lahko našlo pametno izhodišče! To je naša želja!

Zaščita slov. manjšine

Posebna deželna avtonomija mora nositi s seboj tudi določila za zaščito slovenske manjšine v Italiji, vsaj v tistem obsegu, kot so jo po zadnji londonski spomenici dosegli Slovenci na Tržaškem! Brez te zaščite ne more biti miru in pravice v deželi! Prav z zaščito, ki so jo Slovenci na Tržaškem prejeli, se izkazuje pravilnost stališča, ki ga SDZ v Italiji stalno od leta 1947 zavzema, to je: zahteva po uvedbi posebne deželne avtonomije!

V tem oziru si Slovenska demokratska zveza šteje v čast, da je vendar prišlo do prvega uspeha, kajti zaščita Slovencev v Italiji ne more biti manj obsejna, kot je ona na Tržaškem!

Poslanec dr. Baresi je še v nedeljskem »Giornale di Trieste« poudaril, da je treba ozračje na tem področju razčistiti!

Menimo, da imajo njegovi članki in njegove besede namen pobijati šovinistično nestrpnost nasprotnikov Slovencev, kot so monarhisti z odvetnikom Pedronijem, Saragatovi socialisti z odvetnikom Devetogom, istrski izseljenci z g. De Simonejem in drugimi!

Naša zastopnika v občinskem svetu gg. Bratuš in dr. Birs, ki sta gospodarski in politični program SDZ neustrašno in vztrajno zagovarjala, sta po znanih krivičnih napadih od minulega poletja dosegla sedaj prvo zadoščenje! Stališče SDZ, ki sta ga v občinskem svetu iznašala in zagovarjala, se izkazuje za pravilno in pošteno.

Šola in optanti

V pogledu šolskega vprašanja je govornik prikazal krivico, ki se godi otrokom slovenskih optantov, katerim oblastva ne dovolijo, da bi obiskovali šole s slovenskim učnim jezikom.

Šolsko skrbništvo se v tem oziru opira na neko okrožnico, ki jo je izdal urad pri predsedstvu vlade za obmejne kraje (Ufficio zone di confine). Toda ta urad nima nobenega pravnega značaja, ter ga je minister Scelba celo odpravil! Še bolj protizakonita pa je omenjena okrožnica, ki stoji v ostrem nasprotju z določili ustave, po katerih je vsakemu državljanu dana možnost prostega šolanja in izobraževanja. V kričnem nasprotju je okrožnica tudi z listino človečanskih pravic, ki zahteva nujno spoštovanje vseh pravic vsakega človeškega bitja, toliko bolj ko gre za narodne skupnosti! In v ostrem nasprotju je okrožnica tudi z mednarodnim dogovorom za pobijanje zločina rododomora, ki ga je tudi Italija podpisala! Še najbolj pa je v nasprotju z naukom Cerkev, ki uči, da so starši, ki odločajo o vzgoji otrok in ne država.

Nikjer ni v italijanski šolski zakonodaji zapisano, da se otroci slovenskih optantov ne smejo šolati na slovenskih šolah, in nikjer ni v tej zakonodaji zapisano, da niti otroci italijanskih državljanov italijanskega porekla ne smejo teh šol obiskovati. V tem oziru zahtevamo spoštovanje prave odločitve staršev!

Izgovarjajo se oblastva, da Slovenci niso imeli pravice optirati za ohranitev italijanskega državljanstva. In ker so kljub temu optirali, da so se s tem izjavili ali morali izjaviti, da so italijanske govoreči, to je da so Italijani! Nič bolj krivičnega kot tako tolmačenje in izgovarjanje!

Predvsem so pristojna italijanska oblastva storila veliko krivico našim ljudem, ker jim v sto in sto slučajih niso hotela priznati italijanskega državljanstva, čeravno so po določilih mirovne pogodbe to ohranili, in so jih tako prisilili, da so optirali!

Po določilu mirovne pogodbe pa so pravico optiranja imeli vsi italijanske govoreči (lingua d'uso italiana)! Naši ljudje govorijo slovenski, italijanski in tudi nemški, zato so italijansko, slovensko in tudi nemško govoreči! O tem ni dvoma; in ni ga poštenega in pametnega pravnika, ki bi mogel zadevo drugače tolmačiti!

Potem gre za določilo o »domiciliu«, katero so zopet proti samemu 43 členu italijanskega civilnega zakonika na škodo Slovencev po svoje tolmačili!

SLS in njen program

(Nadaljevanje)

Pred časom smo objavili prvi del programa SLS; ta del je bolj političnega značaja. Pri stranki in tudi pri državi je posebno danes največje važnosti tudi socialni program skupaj z gospodarskim. Saj obena blaginja, kar je končni cilj vsake stranke, zavisi predvsem od pravilne ureditve socialnih in gospodarskih prilik v družbi. Zato je prav, da spoznamo še drugi del programa SLS, ki govori ravno o gospodarski in socialni ureditvi družbe.

Čl. 6. GOSPODARSKO IN SOCIALNO ŽIVLJENJE

Z javnimi ukrepi na polju gospodarstva in socialne politike hoče SLS stremeti k izvrševanju naslednjih nalog, oziroma k dosegu teh-le namenov:

- a) pospeševati in izboljševati kmetijsko proizvodnjo in proizvodnjo srednjih stanov;
- b) dvigati in poceniti industrijsko proizvodnjo;
- c) dvigati življenjsko raven vseh plasti naroda in ustvarjati možnosti za pridobivanje zasebne lastnine;
- d) uvajati socialno zaščito za vse državljane.

Socialno in gospodarsko življenje naj se gradi na organiziranih delovnih stanovah z zajamčeno samoupravo. Vsakdo imej možnost zaposlitve po svojih sposobnostih in takšno plačilo za delo, da si more zaslužiti primerno vzdrževanje sebe in družine ter z varčnostjo pridobivati in množiti zasebno lastnino. Brezposelnost je omejevati z vsemi sredstvi.

Zasebna lastnina, ki je temelj osebne neodvisnosti in dostojanstva ter osnova gospodarskega reda in napredka, mora biti zakonito zajamčena. Pravni in gospodarski red mora zahtevati, da zasebni lastniki izpolnjujejo socialne dolžnosti, mora preprečevati kopičenje bogastva v rokah nekaterih

In končno gre tudi za to, da Italija nima pravice opcijskega odloka jugoslovanskih oblastev osporavati, ker ne moreta niti Italija niti Jugoslavija po svoje določila mirovne pogodbe spreminjati. Zato je znani dogovor od 23. 12. 1950 povsem krivičen in brez pravne podlage, ker je v marsičem proti določilom mirovne pogodbe!

Italijansko sodstvo pa se je že v nekaj slučajih izreklo za to, da bivši italijanski državljani, ki jih je mirovna pogodba stavila pod drugo državo, ne izgubijo italijanskega državljanstva, če se mu izrečno ne odpovedo!

Treba je nastopiti odločno

Zaradi tega poziva vodstvo SDZ v Italiji slovenske optante, naj proti prepovedi šolskih oblastv, da bi njihovi otroci obiskovali slovenske šole, vložijo pritožbo na državni svet. Proti ugovarjanju veljavnosti opcijskega odloka naj pa vložijo tožbo na sodnijo!

V obeh ozirih nudi vodstvo SDZ vsu pravno pomoč!

Pravico tožiti pa imajo tudi vsi tisti, ki so bili prisiljeni optirati, čeravno jim tega ni bilo treba storiti!

V debati, ki se je na sestanku razvila, so se vsa vprašanja še bolj podrobno razčlenila in raztolmačila! Nato so udeleženci izrazili svoje zadovoljstvo za delo vodstva SDZ in dali mandat za nadaljevanje po začetnem programu do končnega uspeha! Izrazili so tudi željo, da bi se taki sestanki vršili bolj pogosto, po možnosti tudi na deželi.

in tako težiti k ustvarjanju splošne blaginje. V okviru občin koristi bodi zasebna pobuda ne le svobodna, marveč deležna javnega priznanja. Zdravo tekmovanje v zmogljivosti z uporabo racionalizacije se dovoljuje, zavira pa se nedopustna konkurenca.

a) Kmetijski stan. Zemlja bodi last kmeta, ki je nosilec fizične moči, družabnega reda in duhovnih prvin v narodu. Agrarno-politična zakonodaja naj štiti in pospešuje družinske kmetije, nekmetjsko posest primerno omejuje, v državni ali samoupravni lasti pa naj pušča le posestva in kmetijske ustanove, ki služijo splošnim koristim. Kmetije se zakonitim potom zaščiti pred razkosavanjem, prezadolževanjem in prehanjanjem v tuje roke. Kmetijski stan bodi deležen socialne zaščite.

Javna uprava naj pospešuje dvig in izboljšanje kmetijske proizvodnje z modernizacijo in mehanizacijo kmetovanja; primerni prevozni in tržni ukrepi naj po možnosti izenačujejo cene na raznih trgih in štiti višino in stalnost cen. Pospešuje se zložba, osuševanje in zboljšanje zemljišč. Zadrugištvu je pospeševati zlasti s širokopoteznim zadrugištvom. Davčne olajšave naj vzpodbujajo k uvajanju novih tehničnih sredstev v gospodinjstvu.

b) Srednji stanov. Obrt in trgovina sta neobhodno potrebna stanova za prav razčlenjeno družbo. Z vzgojo sposobnih in odgovornih ljudi za vodstvo lastnih podjetij se ohranja in razvija ta spojni element v družbi; primerna davčna in kreditna politika pa naj omogoča potrebna sredstva za investicije v svrhu modernizacije in racionalizacije obratov. Pri javnih nabavkah je pod enakimi pogoji upoštevati mala in srednja podjetja. Socialna zakonodaja naj štiti samostojne male podjetnike ter njihove vajence in pomočnike.

c) Industrijski stan. Industrija bodi redoma v zasebni lasti. Pospešujejo naj se

taka nova podjetja, ki predelujejo domače surovine in so zmožna zaposliti tudi člane kmetijskih družin. Podjetja monopolnega značaja naj bodo v lasti družbe. S primerno udeležbo na dobičku je delavcu omogočiti, da postane solastnik proizvodnih sredstev in sodeluje pri upravi podjetja. Socialna zakonodaja naj štiti delo, delavca in njegovo družino ter jamči svoboden dogovor med delavci in delodajalci, kakor tudi med stanovi. Delavske in delodajalske organizacije imajo v okviru zakona svobodo delovanja. Z vsemi moči se naj štiti socialni mir in ustvarjajo pogoji za spojitve delavcev in delodajalcev v enoten industrijski stan.

č) Javni in svobodni poklici. Zakoni naj štiti pravice svobodnih poklicev in urede njih socialno zaščito. Javni nameščenci (uradniki) in duševni delavci naj bodo plačani in zaščiteni, da bodo mogli vse svoje moči posvetiti delu za javno blaginjo.

Splošno socialno zavarovanje naj bo po možnosti zgrajeno na zasebnih, samoupravnih ustanovah. Zavarovanje za starost naj jamči najnižji življenjski trošek. Uredi naj se tudi zavarovanje zoper ujme, požar ter nezgode in bolezni pri živini. S posebnimi ukrepi naj se pospešuje graditev lastnih domov vsem slojem naroda. Davki naj bodo postopni, pri čemer je upoštevati dohodek, dobiček in številno stanje družine. Najnižji življenjski trošek mora biti davkov prost.

Čl. 7. JUGOSLAVIJA

Slovenci smo po svobodni odločitvi vstopili v državno skupnost s Hrvati in Srbi ter drugimi južno-slovanskimi narodi (Majska deklaracija). Zemljepisne, geopolitične in gospodarske okolnosti, sorodnost krvi in jezika ter potreba za obrambo ozemlja kažejo in utemeljujejo usodno življenjsko povezanost slovenskega naroda z ostalimi južno-slovanskimi narodi. Predpogoj vsake njihove bodoče sreče pa je svoboda.

Čl. 8. DRŽAVNE ZVEZE

Svetovne in evropske razmere ukazujejo tesnejšo povezanost narodov in držav za skupno obrambo miru, za pospeševanje kulturne rasti in za razvoj gospodarstva.

SLS smatra, da je svobodna povezanost držav na slovanskem jugu najnaravnejša in najboljša. Narod sam pa odloči s splošnim, enakim in tajnim glasovanjem vprašanje vstopa Slovenije v vsako zvezo držav. Stranka pozdravlja in podpira graditev in organizacijo Združenih držav Evrope.

Čl. 9. PREHODNA DOLOČILA

SLS odobrava in podpira vsako delo, vstopa v zvezo z zastopniki in političnimi skupinami lastnega in drugih narodov in sodeluje pri vsakem podjetju, čigar namen je čimprejnjše osvobodjenje in zagotovitev možnosti, da narod svobodno odloči o svoji državi in svobodno voli svojo vlado.

SLS smatra za nezakonite in neveljavne vse spremembe, ki jih je izvršila okupatorska, revolucionarna in komunistična diktatorska oblast brez svobodnega pristanka državljanov. V mejah možnosti je treba popraviti škodo in vrniti zaseženo imetje upravičenim lastnikom ali pa dati primerno odškodnino. Krivci, ki so povzročili ali izvršili hudodelstva nad človeškim življenjem ter nasilje nad javno in zasebno imovino, odgovarjajo po zakonu.

Narodni borci proti nacističnim, fašističnim in komunističnim nasilnikom morajo dobiti narodovo priznanje. Invalidi in borci, ki bi obnemogli za pridobivanje in bi bili v revščini, kakor tudi svojci padlih, dobe državno pomoč.

V mejah možnosti se povrne škoda tistim, ki so bili pregnani zaradi političnega ali verskega prepričanja in delovanja. Prehod iz komunistične tiranije v nov red pravčnosti in demokracije se izvrši mirnim potom, brez nasilja in osebnega maščevanja.

Dr. A. Mahnič:

Kako je oče Kobencelj na Dunaj kvaški sic nosil

Kobencelj ostane več dni pri cesarju in prav dobro je bilo zanj. Vendar nazadnje se mora odpraviti proti Volčjemu gradu. Rad bi bil kaj zvedel o cesarskem siru, a bal se je vprašati, in tudi nikdo mu ni hotel o njem kaj povedati. Vendar pa zjutraj, ko se napravi na pot in se poslovil od Cesarjevih mu prinese cesarjev strežnik bisago vso napolnjeno z raznim blagom za na pot. Cesar sam mu jo je bil neki od lastne mize z jedili natlačil, na dno pa mu je bil del dve mošnji, eno polno tolarjev, drugo polno cekinov, bili so čisto novi, šele pred tednom kovani. Ko pride Kobencelj do Volčjega grada, ga sreča pred vasjo Janez z Brda in ga vpraša: »No, oče župan, kako je kaj na Dunaju?«

Enkrat pa je bil Kobencelj na Dunaju posebno srečen. Pride do cesarjeve hiše. Po svoji navadi se vsede za mizo pod latnikom in vrže na mizo bisago s cesarskim sirom, kar prijaše cesar na dvorišče. Skoči s konja in ugledavši Kobencelja pod latnikom, reče: »O, ali ste že tukaj, oče Kobencelj? Kako je kaj v Volčjem gradu?«

»Vse prav,« odgovori Kobencelj, »le sušo imamo. Kako je kaj z Lipetom?«

»Dobro,« pravi cesar.

»No, saj je bil pa tudi vedno ubogljiv,« pravi Kobencelj.

»Ali veste, oče Kobencelj, da sem truden,« pravi cesar, in se vsede za mizo poleg Kobencelja, in tudi skoro lačen,« nadaljuje; »dobro bi bilo kaj južnatli. Ravno prav, kakor vidim, prinesli ste tudi to pot kvaškega sira; prav dober je, takoj ga hočemo načeti.«

Cesar pomigne strežniku, naj prinese kruha. Kobencelj pa hitro odveže bisago

in privleče cesarski sir iz nje. Potem seže v škorenj po krivacu, prekriža sir in ga kar čez pol prereže. Cesar odčesne z nožem velik kos in ga prav slastno pojé. »Dober je,« pravi on.

In Kobencelj pristavi pomno: »Saj veste, Visokost, da volčjegrajski župan ne nosi slabe robe na Dunaj.«

Prineso tudi vina v črnih steklenicah in kozarce vse pozlačene. To pa Kobencelju ni kaj dopadlo, ker se je takrat na Krasu le iz majolke pilo in se je lahko brez skrbi potegnulo; a iz kozarca piti ni prav dobro, ker se vsak požirek pozna; posebno gospoda, ki ima bistre oči, preračuni vse, ako ubogi kmet enkrat preveč potegne.

Tako sta tedaj sedela pri južini.

Kar naenkrat prijašejo na dvorišče štirje konjiki. Sivkaste konje so imeli in čudno, čudno so bili oblečeni; takih še Kobencelj nikdar ni videl, tudi v Trstu ne. Bili so pa tudi gdi ljudje, kakor nekaki pesoglavci. Takšni neki morajo biti Turki, misli si Kobencelj. Posebno pa eden, ki je bil videti višji med njimi, zdelo se je Kobencelju, mora biti iz rodovine onega Turka, kateremu je bil njegov stric,

ko so šli zadnjikrat v Bosno nad Turka, glavo odsekal; dobro ga je bil rajni stric večkrat popisal, in prav tak res je bil ta Turek. Kobencelj se ni dosti zmotil. Kmalu stopi oni višji pred cesarja in mu izroči skrinjico in tudi pismo poslano od samega turškega cesarja. Cesar odpre pismo in bere, da mu Turek kot prijatelju pošilja v skrinjici posebno dragocenost, in ga prosi, naj skrinjico sam odpre. To se zdi cesarju malo sumljivo. Umišlja in umišlja, ali bi hotel odpreti ali ne. To bi bilo vendar preveč, misli si, da bi me sam turški cesar za norca imel! Ze je začel odpirati, kar povzdigne glas previdni oče Kobencelj, župan volčjegrajski:

»Visokost, kaj treba Vam odpirati? Imate dosti strežnikov, naj pa eden od njih odpre. Ze itak Vam ne more nikdo vzeti tega, kar je noter, saj ste cesar!«

»Pametno govorite, oče Kobencelj,« odgovori cesar in pokliče služabnika, naj odpre skrinjico. A glej, komaj jo odpre, sproži se v skrinjici, in pri tej priči ubije strežnika in raznese celo skrinjico na sto in sto kosov.

»Sapa turška!« pravi oče Kobencelj,

»Vrag turški! čakaj, drugo leto imaš vojsko,« togoti se cesar. Stirje Turki pa zbeže pri tej priči kakor blisk, zastoj bi bilo za njimi udariti jo.

»Zdaj pa, oče Kobencelj,« pravi cesar zvečer pri večerji, »zdaj pa kar koli si izvolite, Vam prav rad dam, tudi ako hočete Vi in Vaši priti iz Volčjega grada k meni sem na Dunaj, prostora imamo dosti v hiši.«

Kobencelj pa se odreže: »Visokost, imam že vsega zadosti do smrti. Jaz ostane še nekaj dni tukaj pri Vas, potem pa pojdem domov, ker moramo še letos orati za repo in ajdo; potem pride kmalu bendima, in veste, Visokost, da kdor imala dosti trt, ima v bendimo tudi dosti opraviti. Sicer pa ostane tukaj pri Vas moj sin Lipe, Lipe Kobencelj iz Volčjega grada.«

Te zadnje besede si je cesar posebno dobro zapomnil. To se je kmalu poznalo. Lipeta so potiskali naprej in naprej, dokler niso iz Kraševca Kobencelja naredili — grofa Kobencelja, čigar ime še v dunajskem »Cobenzluc« živi!

(K o n e c)

Z G O R I Š K E G A

Marijanski teden v Gorici

Na željo g. nadškofa se bo po vseh mestnih župnijah v Gorici vršil od 17. do 24. oktobra marijanski teden. Spored za slovenske vernike je naslednji:

SKUPNE POBOŽNOSTI

NEDELJA 17. OKTOBRA: Ob 6h zvečer na Travniku skupna otvoritvena slovesnost za vse vernike in vse župnije. Vsi gospodje misijonarji pridejo v spremstvu g. nadškofa in mestne duhovščine v sprevodu iz škofije k Sv. Ignaciju, kjer jim prevzvišeni izroči križ in s tem pravico, da smejo voditi sv. misijon.

PONEDELJEK 18. OKTOBRA in vse ostale dneve v tednu: Vsak dan zjutraj ob 6h sv. maša in pridiga v stolni cerkvi. Zvečer ob 6.30 rožni vence, pridiga in blagoslov v župni cerkvi na Placuti. Te pobožnosti v stolnici in na Placuti so namenjene vsem slovenskim vernikom.

ZA POSAMEZNE STANOVE IN SKUPINE

Za posamezne stanove in skupine bodo v dvorani Marijine družbe Riva Piazzutta 18/I naslednje konference:

PONEDELJEK 18. OKTOBRA: Ob 8.30 zvečer posebna konferenca za slovenske izobražence.

TOREK 19. OKTOBRA: Ob 4h popoldne posebna konferenca za otroke; po govoru sledi film.

Ob 8.30 bo druga konferenca za slov. izobražence. Obe konferenci za izobražence bo imel msgr. dr. Jakob Ukmar iz Trsta.

SREDA 20. OKTOBRA: Ob 4h popoldne konferenca za žene.

CETRTEK 21. OKTOBRA: Ob 8.30 zvečer konferenca za fante.

PETEK 22. OKTOBRA: Ob 4h konferenca za dekleta.

Ob 8.30 zvečer konferenca za može.

SOBOTA 23. OKTOBRA: Spovedovanje od 4.30 naprej v naslednjih cerkvah: stolnica, Sv. Ignacij, kapucini.

SKLEP

NEDELJA 24. OKTOBRA: Ob 6h zjutraj zaključni govor, skupno sveto obhajilo in sv. maša v stolnici. - Popoldne ob 3.30 procesija M. B. z Barbane iz stolnice k Sv. Ignaciju. Procesije se udeležijo vsi verniki iz vseh župnij. Na Travniku bo uradni zaključek marijanskega tedna ter obnovitev posvečenja Sreu Marijinemu.

PONEDELJEK 25. OKTOBRA: Ob 6h zjutraj v stolnici sv. maša za rajne z «Liberam».

Marijanski teden za Slovence bo vodil p. Odilon, generalni defenitor kapucinskega reda.

Marija nas morda kliče zadnjič v tem marijanskem letu. Ne zakrknite svojih src in se v polnem številu udeležite svojih skupnih in stanovskih pobožnostih, zlasti vas želi videti Marija številne pri svetih zakramentih.

VAŠI DUŠNI PASTIRJI

POVERJENIKI blogovolite sporočati na **Upravo MISIJSKE NEDELJE, Gorizia, Riva Piazzutta 18 - koliko izvodov želite. Naročite takoj!**

Blago proste cone za oktober

Od 14. oktobra do konec meseca prebivalci občine Gorica in Sovodnje lahko dvignje blago na prosto cono za mesec oktober, in sicer 1,5 kg sladkorja na osebo po lir 160 in 0,4 kg kave. Omenjeno blago dobijo na odrezke št. 21 in 22.

Novi kanonik

Goriški nadškof je imenoval novega kanonika goriškega stolnega kapitlja v osebi msgr. Mihaela Grusovina, ekonoma v goriškem malem semenišču. Novi kanonik dobi kanonikat, kateremu se je odrekal msgr. Alojzij Novak. Msgr. Grusovin je rodom iz Gorice ter ima 57 let. Predno je prišel v semenišče za ekonoma, je bil dolgo let za župnika v Versi v Furlaniji.

Novačenje finančnih stražnikov

Mladenci od 18. do 28. leta se lahko prijavi za službo finančnih stražnikov. Prošnjo na kolkovanem papirju za 100 lir morajo poslati do 31. dec. t. l. na poveljstvo finančnih stražnikov v Gorici.

Vojna škoda

Zakladno ministrstvo je izjavilo, da je vlada ukrenila vse potrebno za čimprejšnjo izplačilo vojne škode za hišne premičnine. Izplačevali bodo povprečno 5 milijard na mesec in tekom prihodnjega leta bodo zaključili izplačevanje vojne škode na premičnine. Začeli bodo nato z izplačevanjem odškodnin za druge predmete.

Novi doktorji

Na univerzi v Barceloni sta dosegla doktorat iz zdravilstva visokošola - begunca Matie Pavčič in Ciril Rozman. Mladima doktorjema iskreno čestitamo.

Boj proti tuberkulozi

Naša pokrajina je dosegla v zadnjem času še en primat. Dognano je, da je goriška pokrajina tista, ki ima največ pljučno bolnih oseb v Italiji. Radi tega je pokrajinski protituberkulozni konzorcij, z odobrenjem visokega komisarja za ljudsko zdravje sklenil poslati v našo pokrajino posebno odpravo, ki je opremljena z

röntgenskimi aparati na avtomobilih. Vodil jo bo dr. Francesco Searangella. S temi aparati bodo pregledali najprej osnovnošolske otroke, dijake nižjih in višjih srednjih šol, otroke otroških vrtec, učitelje in šolske osebe sploh, nakar se bodo temu zdravniškemu pregledu morale podvreči tudi vse osebe, ki pridejo v stik s prehrabeni predmeti. S pregledi bodo začeli v tem mesecu, zaključili pa konec šolskega leta. Na ta način bodo pregledali okrog 20.000 oseb. Tako upajo, da bodo preprečili to nevarno bolezen, ki zavzema pri nas vedno večji obseg, zlasti med mladino.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Jugoslovanski turisti na poti skozi Gorico

V soboto popoldne so prispeli preko bloka pri Rdeči hiši štirje veliki avtopulmani s 119 osebami iz raznih mest Jugoslavije. Nadaljevali so pot proti Vidmu, ne da bi se ustavili v našem mestu. Namenjeni so v Svico in Francijo, da si tam ogledajo industrijske naprave. Skupino turistov tvorijo inženirji, tehniki in specializirani delavci. To je prva večja skupina Jugoslovancev, ki je prekorčila jugoslovansko-italijansko mejo po vrnitvi Trsta Italiji.

Delovna središča

Ministrstvo za delo je nakazalo potrebne fonde za delovna središča v 17 občinah, med njimi so tudi tri slovenske: Doberdob, Sovodnje, Števerjan. Delovanje omenjenih delovnih središč je torej zagotovljeno.

Povrnitev škode, ki so jo utrpeli lastniki premoženj v Jugoslaviji

Pokrajinski kmetijski urad sporoča, da lastniki premoženj v Jugoslaviji, ki so utrpeli kakršno koli škodo radi gradenj novih cest, električnih napeljav ali drugih gradenj, lahko vložijo prošnjo na pristojnem uradu v Solkanu za povrnitev škode. Na prošnji morajo navesti kraj, ki je utrpel škodo, in vsoto, ki jo zahtevajo za povrnitev te škode.

Jugoslovanski konzulat v Gorici

Po še nepotrjenih vesteh nameravajo odpreti v Gorici urade jugoslovanskega konzulata.

Stoletnica nadškofa F. B. Sedeja

V nedeljo 10. oktobra smo praznovali stoletnico rojstva našega velikega vladike nadškofa Fr. B. Sedeja. Vsi Slovenci smo se ga spomnili ob tej priliki.

Naš list se je nadškofove stoletnice spomnil že v velikonočni številki, prihodnjic pa bomo začeli objavljati njegov daljši življenjepi.

Za lastnike gozdov v Jugoslaviji

Lastniki gozdov v Jugoslaviji, ki nameravajo sekati les, morajo vložiti prošnjo na kolkovanem papirju za 180 dinarjev na pristojnem uradu pri Bajti in Rožni dolini. Prošnje bodo sprejemali od 12. oktobra do 15. novembra.

Zadnje romanje v marijanskem letu

Apostolstvo molitve vabi za zaključek Marijinega leta vse Marijine častilce v Motta di Livenza 24. oktobra, da tudi tam počastimo nebesko Gospo in si izposimo dušnega življenja.

Odhod TOČNO ob 6h zjutraj s Travnika. Vpisovanje pri fotografu Kleindienstu. Spored objavimo pravočasno.

PREKLIC

Če sva govorila kaj čez čast Angela Krajnika in Katarine Mišigojeve, oba s tem preključeva.

Pevma, dne 8. oktobra 1954.

Anton in Katarina Pecorari

S T R Ž A Š K E G A

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST V TRSTU

V A B I

člane in prijatelje na informativni sestanek, ki se bo vršil v nedeljo 17. oktobra ob 11. uri pri Sv. Ivanu v dvorani ul. alle Cave. Odbor bo poročal o delu društva v zadnjih mesecih. Sledilo bo predavanje o sporazumu glede Tržaškega ozemlja ter razgovor in predlogi udeležencev. Ker je predmet predavanja izredne važnosti, se priporoča obilna udeležba.

Trst, 12. okt. 1954.

ODBOR

DRAMSKI ODSEK MAR. DRUŽBE V ROJANU

PRIREDI V NEDELJO 17. OKT. 1954
DRAMO V TREH DEJANJIH:

SOVRAŽNICA

ZAČETEK OB 17.15
MED ODMORI SREČOLOV!
VABLJENI!

OBVESTILO

TVRDKA G. KERŽE

TRST, Piazza San Giovanni št. 1 - Telefon 35-019

ki obstoja in deluje nepretrgoma že 88 let v solidnem in neumornem delu, je na željo svojih cenjenih odjemalcev

USTANOVILA

oddelek za izvoz darilnih paketov z raznovrstnim blagom za Jugoslavijo in ostale države, ki že deluje v polnem obsegu.

Vsi, ki niste bili do danes obveščeni o našem novem poslovanju in želite svojim sorodnikom in prijateljem pokloniti kakršnokoli darilo, kakor: živila, tekstilno blago, radiosprejemnike, glasbila, pisalne, šivalne ali pralne stroje, električne sesalce za prah, električne hladilnike - Frigideires, štedilnike na drva, plin ali elektriko, nerjaveč namizni pribor, porcelan, bicikle, motocooters itd. itd., Vas vljudno vabimo, da se zglasite osebno ali pismeno pri nas na zgornjem naslovu.

Postreženi boste točno, po konkurenčnih cenah in s kvalitetnim blagom!

DARILNE POŠILJKE

naročajte samo pri starci, svetovnoznani, v tej stroki specializirani tvrdki vašega zaupanja

CITRUS

IMPORT & EXPORT

Lastnik: Aleksander Goljevšček

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 2-44-67 - Poštni predal 522

kjer boste najsolidneje postreženi.

Poleg živil pošiljamo tekstilno blago, namizni pribor, porcelan, radijske aparate, bicikle, motocikle, motocootere, harmonike in druga glasbila, pisalne in računske stroje, električne sesalce za prah, električne hladilnike (frižidere), gospodarske stroje in sploh vse za gospodarstvo in gospodinjstvo.

Po vrnitvi Trsta Italiji

Italijanski prenapeteži ne spoštujejo nobene pogodbe, ko gre za sovraštvo proti Slovincem. To so pokazali že takoj po sporazumu v noči med sredo in četrtkom, ko so na motorjih pridrevli na Kontovelj in Prosek z namenom, da bi izzivali in sramotili slovenske prebivalce. Ker pa so naleteli na odpor, so jo pobrisali proti Sv. Križu. Tu so pomazali zidove slovenskih hiš s protislovenskimi napismi. Pri tem delu so jih zasačili domačini in jih prepodili. Med begom iz vasi so razgrajali spustili dve bombi, ki pa na srečo nista prizadeli nobene škode.

Pray tako je številna skupina italijanskih razgrajčev napadla s kamni slovenski otroški vrtec pri Sv. Ani in pri tem razbila 20 šip. Vdrila je tudi v notranjost poslopja, a je njihovo nadaljnje razgrajanje k sreči policija preprečila.

Prvi napad je utrpela že takoj nekaj ur po podpisu pogodbe znana slovenska gostilna pri Sv. Ivanu. K sreči se je gospodinji posrečilo še pravočasno zapreti glavna vrata, tako se je podivjana drhal zadovoljila le s tem, da je s kamni pobila šipe na oknih.

Upajmo, da so to zadnji izbruhi italijanskih prenapetežev proti Slovincem in da ne bodo zakoni o zaščiti in enakopravnosti Slovencev ostali samo na papirju.

Amerikanci odhajajo

Dne 9. oktobra je prispela v Tombolo pri Livornu prva avtokolona ameriških vojakov iz bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja. Z 218 vojakov je prispelo 29 častnikov.

Krožijo tudi govorice, ki jih je predvsem razširil turinski list «La Stampa», da se bodo v kratkem začela pogajanja med ZDA in Italijo o ustanovitvi vojaškega oporišča v Trstu, podobnega onemu v Livornu in o olajšavah državam atlantskega pakta v tržaškem pristanišču. Ta zamisel je naletela na ugoden sprejem tako pri ameriški vladi kot med tržaškimi prebivalstvom, kajti pomagala bi rešiti težke gospodarske težave tržaškega mesta, ki se bodo z odhodom britansko-ameriških sil še povečale.

DAROVI ZA MARIJANISČE

V prvi polovici oktobra so naš zavod podprli: prevz. g. škof, msgr. A. Santin ob priliki blagoslovitve nove cerkve na Pesku 5000; Mar. družba iz ul. Risorta 10.000; neimenovani 1000; gospa N. iz Opčin 1000; neimenovana dobrotnica 500; 2 neimenovani iz Trsta 3000; dar nepoznanega iz Opčin 450 lir.

Vsem dobrotnikom naj bo Bog bogat plačnik! Gojenci in predstojniki Marijanišča pa vsak dan 2 krat molijo za vse svoje dobrotnike!

Zobozdravnik

Dr. STANISLAV PAVLICA

v via Rittmeyer štev. 13

sprejema od 9 - 13 in 17 - 19

Telef. št. 31813 TRST Telef. št. 31813

Mavhinje

Preteklo nedeljo smo tudi pri naš slovesno obhajali posvečenje Marijinemu Brezmu. Sreu. Po tridnevni pripravi, s pridigami g. dr. J. Gracarja smo imeli še skupno spoved in sv. obhajilo. Fantje in dekleta so okrasili vas in cerkev za procesijo. Slovesno mašo je imel č. g. dekan. Popoldne se je, v kljub mrzli burji, zbralo precej vernikov tudi iz okolice okrog Marijinega kipa v bližnjih Cerovljah in spremljalo nebesko Mater na njenem slovesnem obhodu okrog vasi do župne cerkve. V cerkvi je slavnostni govornik pripravil množico na posvečenje, ki se je med blagoslovom izvršilo. Naj ostane ta Marijin praznik in posvečenje v trajnem in živem spominu vsem faranom.

Začetek pouka v tržaškem semenišču

Pretekli ponedeljek se je v tržaškem semenišču začelo novo šolsko leto. Gospod škof je sam opravil v semeniški kapeli sv. mašo. V kratkem govoru je poudaril, kakšne naloge prinaša novo šolsko leto. Dokler ne bo imenovan novi ravnatelj, bo gospod škof skrbel za vodstvo semenišča.

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO, 17. OKTOBRA OB 9.30 Č. G. DR. JOŽE GRACAR O MISIJSKIH, KER JE BLIZU MISIJSKA NEDELJA.

Odkritje spominske plošče nadškofa Sedeja

Dne 10. oktobra je poteklo 100 let, odkar se je v Cerknem pri »Anzigoveu« rodil goriški vladika Frane Borgia Sedej. Ob tej priliki so se svojega velikega vaščana spomnili tudi njegovi ožji rojaki, ki so v nedeljo ravno na njegov stoletni rojstni dan odkrili spominsko ploščo vzdano na rojstni hiši. Ta sicer ni ona, v kateri se je nadškof Sedej rodil, ker so jo Nemci ob bombardiranju Cerkna porušili, vendar stoji na istem mestu kot prejnjata ter lahko velja za rojstno hišo msgr. Sedeja. Slavje je bilo veliko. Prišlo je mnogo ljudi, saj so ta dan imeli tudi sv. birmo, h kateri je prišlo okrog 200 birmancev. Spominsko ploščo je odkril apostolski administrator msgr. dr. Mihael Toroš, ki je imel tudi slavnostni govor. Spominskega slavja so se udeležili tudi nadškofovi nečaki, med njimi števerjanski župnik g. Ciril Sedej.

DAROVI

ZA »KEMPERLOV SKLAD«

N. N. družbenica 500 lir.
Bog povrni!

ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE

Pirih Katarina - Sira 720 lir.

DROBNE NOVICE

Svetovni marijanski kongres

V Rimu se vršijo priprave za svetovni marijanski kongres, ki se bo začel konec meseca oktobra.

Na kongresu bodo zastopane narodnostne skupine, med njimi tudi slovenska. Ako bi se kdo želel udeležiti tega kongresa, naj se prijavi na upravi »Kat. glasac« pri gospodini Zori Piščani.

V drugi številki »Kat. glasac« bomo sporočili malo obširneje.

Novo katoliške šole v Združenih državah

V newyorški nadškofiji so letošnjo jesen odprli 14 novih rimskokatoliških župnijskih osnovnih šol. Od leta 1939, ko je postal kardinal Francis Spellman nadškof v New Yorku, so odprli 29 novih osnovnih in srednjih župnijskih šol, izboljšali stavbe in povečali šolske naprave.

S tem so omogočili, da se je število učencev v katoliških osnovnih in srednjih šolah v newyorški nadškofiji v preteklih 15 letih povečalo za 51%. Leta 1939 je bilo vpisanih v katoliške šole te nadškofije 118.000 učencev, letos se je pa vpisalo v 403 katoliških šolah nadškofije 178.000 dijakov. V katoliških šolah Brooklyna, ki je pravzaprav predmestje New Yorka, se šola okoli 187.000 dijakov, tako da je na področju New Yorka, v newyorški nadškofiji in v brooklynski škofiji skupno 365.000 učencev.

Škofijo Brooklyn, ki obsega dve predmestji New Yorka, in del države New Yorka, vodi nadškof Thomas Molloy.

Po zadnjih podatkih prosvetnega oddelka ustanove Natona Catholic Welfare conference v Washingtonu je v Združenih državah v katoliških osnovnih šolah 2 milijona 956 tisoč učencev, v srednjih šolah pa 548.500 dijakov.